

Interpellation av Johan Nilsson (M) om de försvunna budgetmedlen till ordningsvakter i stadsdelarna.

De senaste åren har stadens satsning på ordningsvakter visat sig mycket uppskattad. I takt med att medborgarna känt sig mer otrygga och i takt med att ordningsproblem av olika slag har ökat har stadens ordningsvakter kunnat göra att torg och stadsmiljöer upplevts trygga för den vanlige Stockholmare som velat gå till tunnelbanan, hem från affären eller rent allmänt vistas i den offentliga miljön.

Sedan 2018 har staden långsamt men säkert byggt upp ett väl etablerat arbetssätt med ordningsvakter, bland annat genom en anpassad utbildning för att representera staden i sin roll. Antalet LOV3-områden, dvs områden där ordningsvakterna har förordnande att ingripa, har ökat genom väl underbyggda ansökningar till Polisen där otryggheten har kunnat beskrivas och preciseras. Flera platser som både upplevts otrygga, men också de facto utsatts för en del kriminalitet, har blivit betydligt trevligare ställen genom ordningsvakternas närvaro. Redan under år 2020 gjorde stadens ordningsvakter 1 15 000 stycken ingripanden.

Det råder inget tvivel på att ordningsvakter är en reaktiv åtgärd för snabb trygghet, medan ett långsiktigt förebyggande arbete också är nödvändigt. De båda åtgärderna bör inte ställas i motsats till varandra. Den förra politiska majoriteten prioriterade båda dessa områden, likväl som omfattande investeringar i stadsmiljön för att genomföra fysiska insatser för en ökad trygghet.

Ordningsvakterna finansieras ur central medelsreserv (CM) i stadens budget. Vid utgången av 2022 fanns cirka 180 ordningsvakter i Stockholm. Efter den rödgröna majoritetens budget för 2023 genomförs kraftiga nedskärningar på ordningsvakterna. Antalet ordningsvakter minskas från omkring 180 till 60 stycken.

Företrädare för den rödgröna majoriteten har dock försökt dämpa oron genom att förklara att stadsdelsnämnderna ska få en enorm trygghetsatsning och med tillförda ekonomiska medel själva kunna köpa in ordningsvakter.

Enligt ett inslag och en artikel i Sveriges Radio den 26 november 2022 säger majoritetens företrädare att *"de pengar som idag läggs på ordningsvakter ska omfördelas från central nivå till stadsdelarna"*.¹

Vidare står det i majoritetens budget för 2023 att *"för att säkerställa att stadens förebyggande arbete stärks och tryggheten ökar tillförs flera nämnder medel för ändamålet. Medlen kan användas till att förstärka befintliga ansvarsområden som exempelvis sociala insatser, samverkan med skolan, trygghetsvårdar, ordningsvakter och fältassistenter eller till att initiera nya verksamheter" samt "stadsdelsnämnderna utgör grundstommen i stadens trygghets- och säkerhetsarbete. I arbetet kan nämnderna använda sig av exempelvis fältassistenter, kommunala ordningsvakter och nattvandrare på de platser där de ser ett behov. Det är stadsdelsnämnderna som är bäst lämpade att bedöma var insatser gör mest nytta och ger mest effekt."*

Det låter utifrån detta som en enkel sak för stadsdelsnämnderna att, om de bedömer det som angeläget, möta upp de neddragna ordningsvakterna med att själva köpa in motsvarande tjänst med de extra tilldelade medlen.

¹ <https://sverigesradio.se/artikel/beslut-om-ordningsvakter-flyttas-till-lokal-niva-risk-att-de-minskar>

Tyvärr är det inte så enkelt. De pengar som plockats ur den centrala medelsreserven och förts ut till stadsdelsnämnderna har inte öronmärkts för trygghetsinsatser utan "smetats ut" över all verksamhet och går inte att hänföra till trygghetsarbete.

Rent konkret behöver en stadsdelsnämnd ta pengar från exempelvis äldreomsorg eller förskola för att ha möjlighet att finansiera extra köp av ordningsvakter. Den politiska majoriteten har alltså använt trygghetsmedlen ur den centrala medelsreserven för att kunna öka anslagen till stadsdelsnämndernas olika övriga verksamheter. Därtill kommer att ordningsvakterna inte är upphandlade av stadsdelsnämnderna utan av staden centralt. Enligt uppgift får då inte stadsdelsnämnderna själv beställa ordningsvakter utan att själva genomföra en upphandling vilket givetvis tar tid.

Konsekvensen av allt detta är kortfattat att pengarna till ordningsvakterna har trollats bort och att många av de omtyckta och trygghetsskapande ordningsvakterna nu försvinner och avetablas. Områden som blivit mycket tryggare genom ordningsvakternas närvaro kommer nu, i en extremt otrygg och orolig tid, återigen att kunna bli platser för ordningsstörningar och bus varpå många stockholmare återigen blir begränsade i sin vardag.

Med anledning av detta önskar jag ställa följande frågor

1. Hur och med vilka pengar anser stadens majoritet att stadsdelarna ska kunna ersätta de ordningsvakter som försvinner sedan de centrala medlen minskat?
2. Hur anser majoriteten att områden som återfått sin trygghet tack vare ordningsvakterna nu ska kunna bibehållas som trygga platser när ordningsvakterna försvinner?
3. Tycker majoriteten att det är ett ärligt sätt att påskina att centrala trygghetspengar flyttar ut i stadsdelarna, men sedan används till andra verksamheter?
4. Vad är majoritetens svar till alla de stockholmare som tack vare ordningsvakterna vågat gå och handla efter mörkrets inbrott eller faktiskt vågat promenera över torget mellan exempelvis buss och tunnelbana?
5. Tycker inte majoriteten att det vore lämpligt att låta de centralt beställda ordningsvakterna fortsätta arbeta till dess att berörda stadsdelsnämnder har möjlighet att avropa/beställa dessa bevakningstjänster – om de nu skulle ha ekonomiska möjligheter att göra det?

Stockholm 2023-01-24

Johan Nilsson